

EUROOPA PARLAMENT

ERIVÄLJAANNE

EUROOPA ÜLEMKOGU
15. ja 16. detsember 2005
Brüsselis

EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI
PAT JOSEP BORRELL FONTELLES'I KÕNE
PRESIDENTUURI KOKKUVÕTTED

03/S-2005

Presidentuuri peadirektoraat

ET

ET

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\BRUXELLES\2005

PRESIDENDI KÕNE

EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI KÕNE EUROOPA ÜLEMKOGU, DETSEMBER 2005

Tänan teid, et kutsusite mind veel kord Euroopa Ülemkogule esinema.

Poliitiline olukord liidus on praegu selline, et vajadus järgmise finantsperspektiivi osas kokkuleppele jõuda on suurem kui kunagi varem.

Kuid ma ei hakka raiskama teie väärtuslikku aega ega rõhutama asju, mida te niigi väga hästi teate.

Tuletan teile alustuseks parem meelde, et nõukogu kokkulepe on küll vajalik, kuid ainuüksi sellest ei piisa. Tuleb saavutada ELi kolme institutsiooni – nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi – kokkulepe.

Mõni teist ehk eelistaks teistsugust olukorda või arvab, et parlament annab lõpuks valitsuste survele järele ning jätab nõukogule otsustamiseks vabad käed.

Teie selline käitumine oleks viga.

Parlament soovib kogu südamest, et nõukogu jõuaks kokkuleppele. Kuid kokkulepe peab olema parlamendile vastuvõetav, vastasel juhul pole sellest kuigivõrd kasu.

Parlament hindab teie kokkulepet selle järgi, mil määral see erineb meie ettepanekust.

Meie ettepanekuga olete te juba tuttavad. See esitati nõukogule juunis ja vaevalt on mul vaja selle sisu teile meelde tuletada.

Kuid ma võin teile kohe alguses kinnitada: pole vähimatki võimalust, et nõukogu eesistujariigi esitatud ettepanek leiaks parlamendi heakskiidu.

Fraktsioonide esimehed otsustasid ühehäälselt selle tagasi lükata ning teavitasiid oma otsusest täna Euroopa Ülemkogu eesistujat – kellele ma olen väga tänulik selle eest, et ta täna hommikul Strasbourgi tuli.

Te võite Briti peaministri kohta öelda, mida soovite, kuid kahtlemata ei karda ta härjal sarvist haarata!

Lubage mul nüüd esitada mõned tähelepanekud, mis aitavad ehk täpsustada, milline peaks olema kõigi jaoks vastuvõetav kokkulepe.

Eelarve ja projekt

Nagu te kõik väga hästi teate, on eelarve poliitilise projekti peegelpilt arvudes. Jah, mõni riik võib eelarvega seoses piiratud kasu lõigata, kuid teisalt võivad nad liidu poliitilise projektiga seoses palju kaotada.

PRESIDENDI KÕNE

Ühtekuuluvus

Üks selle projekti nurgakive on liikmesriikide ühtekuuluvus.

See pole mingi juhuslik heategevuslik žest, vaid Maastrichti lepingus kinnitatud kohustus.

See on kirjas ka uute liikmesriikide ühinemislepingutes.

Kogemus näitab, et keskpikas perspektiivis on ühtekuuluvusest kasu kõigile, mitte ainult Ühtekuuluvusfondist toetuse saajatele.

Sellest hoolimata on teil arutluse all olevas ettepanekus toodud ohvriks just ühtekuuluvus.

Parlament lükkas eesistujariigi esimese ettepaneku tagasi just seepärast, et see polnud küllalt solidaarne.

Teist ettepanekut vaevab seesama häda.

Ühtekuuluvus ja ühtsus

Tegelikult see ettepanek mitte ainult ei ohverda ühtekuuluvust kui poliitilist põhimõtet, vaid vähendab ka eelarve ühtsust, sest ühtekuuluvusele eraldatud lisavahendid on jaotatud juhuslike kriteeriumite alusel, et pakkuda teatud liikmesriikidele peibutisi.

Tulemus on madalaima ühisnimetaja kokkulepe, mis üritab ühtsust ohvriks tuues rahuldada täiesti kokkusobimatuid isiklike soove.

Parlament kutsub teid kui nõukogu liikmeid üles austama uute liikmesriikidega sõlmitud kokkuleppeid ning hoolitsema selle eest, et kõigile kehtivad ühesugused reeglid.

Vastasel juhul võime avastada, et laienemine ei anna kellelegi oodatud tulemusi.

Parlament palub liikmesriikidel, kes siiani on ühtekuuluvusest kasu saanud, jätkata selle põhimõtte kaitsmist, isegi kui abisaajad on nüüd teised, ning mitte keskenduda ainult sellele, kuidas ise abisaajaks jääda.

Teised liikmesriigid ei tohi unustada, millist kasu on vähemarenenud liikmesriikide edusammud neile suurenenud nõudluse ja kaubanduse näol toonud.

Muutuvad eeskirjad

Parlament ei nõustu kahe erineva ühtekuuluvuspoliitikaga, millest üks kehtib uutele ja teine vanadele liikmesriikidele.

Eesistujariigi pakutud eeskirjade muudatustega tuleb olla väga ettevaatlik, et uued liikmesriigid eelarvekärped heaks kiidaksid.

PRESIDENDI KÕNE

Esiteks tuleb muudatused vastu võtta parlamendi kaasotsustamisel. Seetõttu ei piisa lihtsalt sellest, kui nõukogu eesistujariik need välja pakub.

Tahaksin teile meelde tuletada ka seda, et eesistujariigi ettepanek nõuaks 45 uue õigusakti vastuvõtmist kaasotsustamismenetluse teel.

Teiseks ei tohi muudatused teenida seda eesmärki, et ühenduse poliitikast saaks kaup, millega liikmesriigid võivad oma äranägemise järgi tehinguid teha. Parlament jagab komisjoni muret nende ettepanekute pärast.

Minimalistlik eelarve ja saldod

Nõukogu senise arutelu tegelikud tulemused on järgmised:

- koguvahendite hoogne vähendamine, mistõttu jääb mulje, nagu oleks parim eelarve see, mis sisaldab suurimaid kulutuste kärpeid;
- arusaam, et iga riigi saldo peaks olema üks ja ainus mõõdupuu riigi edu või ebaedu kohta läbirääkimistel.

Me ei saa niimoodi jätkata.

Teie arutlus ei näe keegi Euroopat lahendusena, pigem nähakse seda probleemina. Ning kuna Euroopa tundub olevat probleem, tuleb tema tegutsemisvõimalusi eelarvet kärpides piirata.

Ent parim eelarve ei ole kõige väiksem eelarve, vaid selline, mis võimaldab kõige tõhusamal viisil saavutada seatud eesmärgid.

Täna hommikul võttis Euroopa Parlament kokkuleppel nõukoguga vastu 2006. aasta eelarve.

Selle 25 liikmesriigi jaoks mõeldud eelarve maht on 1,09% SKTst.

Kuid praegu kaalute te ettepanekut, mille järgi oleks 27 liikmesriigi jaoks mõeldud eelarve keskmine maht aastatel 2007–2013 1,03% SKTst.

Kas see on teie meelest tõesti realistlik lähenemine?

See ettepanek ei tähenda mitte *status quo* säilitamist senikaua, kuni on võimalik alustada põhjalikke reforme, vaid suurt sammu tagasi.

Lisaks sellele teete te igal kohtumisel – nii ka Hampton Courtis – ettepanekuid, et Euroopa Liit peaks seadma endale uusi suuri eesmärke ning asuma tegutsema uutes valdkondades, nii sisepoliitikas kui ka ülemaailmselt.

Selle lõpptulemus on alati projekti lahjenemine, hoolimata retoorikast sel teemal, kui kirglikult suhtuvad kõik Euroopasse.

PRESIDENDI KÕNE

Te sõlmitte kokkuleppeid, ent seate need kahtluse alla juba enne, kui tint lepingul on jõudnud kuivada. Te annate lubadusi, mida ei suuda täita.

Ei saa jätkata anuma suurendamist, vähendades selle sisu.

Ma kordan, et see kõik heidab Euroopa projektile halba valgust.

Saldo argument põhineb väärastunud loogikal, mis hävitab täielikult ühenduse hinge ning loob mulje, et Euroopa on miski, mis läheb liiga palju maksma ega anna piisavalt kasu.

Pole siis imestada, kui asjad lähevad nii, nagu lähevad.

Kõik ei saa korraga oma saldot parandada.

See pole lihtsalt matemaatiliselt võimalik.

Kui meil on üha rohkem liikmesriike ja üha rohkem erinevaid huve ning kui kõik üritavad parandada oma suhet liiduga vaid kitsalt bilansist lähtudes, kuid otsused tuleb langetada ühehäälselt, siis ei tasu imestada, kui meil on üha raskem jõuda kokkuleppele või kui leitud lahendused meenutavad rahvuslike huvide lapitekki, mis sarnaneb üha vähem ühtse projektiga.

Euroopa lisandväärtus

Niiviisi mõeldes jätame me kõrvale liidu liikmeks olemise eelised – miljonite töökohtade loomise tänu siseturule, ühendusesisese kaubavahetuse märgatava kasvu, ELi positsiooni maailma suurima kaubandusvõimuna ja nii edasi.

Kui me ka ei taha mõelda poliitilise kogukonna mõistetes, võiksime vähemalt mõelda üldisest kasust!

Eelarvevaidlust ei saa jätkuvalt käsitleda kui nullsummamängu.

See tähendab Euroopa lisandväärtuse olemasolu eitamist.

Milleks on ELi eelarve mõeldud? See on mõeldud niisuguse poliitika rahastamiseks, mida meie arvates saab paremini rakendada kollektiivselt kui iga liikmesriigi poolt eraldi, riiklikul tasandil. Teiste sõnadega, ühise eelarve eesmärk on anda sellele poliitikale Euroopa lisandväärtust.

Sellest seisukohast pole mingit mõtet oma koduriigi avalikkusele päevast päeva korrata, et Euroopa peab veelgi laienema, globaliseerumise kahjulikke kaasnähtusi neutraliseerima, ühist teadus- ja uuenduspoliitikat arendama ja nii edasi, kui me eelarvesse vajalikke vahendeid ei pane.

Tulud ja kulud

Tulude ja kulude küsimus on eelarvearutelu vältimatu osa.

PRESIDENDI KÕNE

Tulud

Nagu te teate, puuduvad parlamendil volitused tulude küsimuses.

See on demokraatlik anomaalia, mida saab selgitada ainult ELi lõimumise konkreetse ajaloo raames.

See probleem tuleb kunagi lahendada, kuid kindlasti mitte täna õhtul.

Samas annab just selline olukord ainet kritiseerijatele, kes kujutavad Euroopa Parlamenti kui institutsiooni, mis suhtub kulutustesse vastutustundetult, kuna ei ole kohustatud makse kehtestama.

Sellega seoses tahan osutada kahele asjaolule:

1. valdkondades, kus tal on otsustusõigus, on parlament kulutuste suurendamise suhtes alati suuremat mõõdukust ilmutanud kui nõukogu oma valdkondades;
2. varem või hiljem tuleb ELi tulupoliitikat muuta nii, et iga liikmesriigi panus vastaks selgesti tema SKT-le inimese kohta.

See võimaldaks hinnata kulutustepoliitika mõju ümberjaotamise, teiste sõnadega, ühtekuuluvuse seisukohast.

See võimaldaks meil objektiivsemalt ja ratsionaalsemalt käsitleda ka taolisi küsimusi nagu põllumajanduspoliitika ja Ühendkuningriigi tagasimakse.

Ühendkuningriigi tagasimakse

Selles tulupoliitika valdkonda kuuluvas küsimuses puuduvad parlamendil volitused ja seega ka suurem sõnaõigus.

Kuid ma ei taha sellest keerulisest küsimusest mööda hiilida.

Parlament on veendunud, et ühine põllumajanduspoliitika ei ole peamine põhjus, miks on vaja tänapäevastest oludest nii erinevates tingimustes sündinud Briti tagasimakset revideerida.

Põhjus, miks me peame muutma tagasimakset Ühendkuningriigi osalusest ELi eelarves, on liidu laienemine ja Ühendkuningriigi majanduse märgatav paranemine, mille eest hr Blairile tuleb kiitust avaldada.

Me kõik – eelkõige aga need, kes on olnud laienemise peamised eestkõnelejad – peame tegema vajalikke pingutusi laienemise kulude katmiseks, kuni see kõigile kasu tooma hakkab.

Kuna laienemine on püsiv, tuleb meil teha ka Briti tagasimakses püsivaid muudatusi, mitte üksnes ajutisi ega erandlikke, mis jätaksid süsteemi põhiargumendid puutumata.

PRESIDENDI KÕNE

Kulud

Üldvahendid

Ettepanek, mida te arutama hakkate ja mille Euroopa Parlament tagasi lükkab, teeb Euroopast ambitsioonidelt "mini-Euroopa", mis ei sobi kokku geograafiliselt ulatuselt "maksimaalse Euroopaga".

Me ei tule toime aina väiksema raamistikuga aina suurema arvu eurooplaste jaoks.

Nagu hr BARROSO oma kirjas ütles, ei sobi see eelarve tänapäevase, dünaamilise, avatud, sidusa, püsiva ja õiglase Euroopaga.

Lõplik kokkulepe, mis paratamatult tuleb saavutada, esiteks teie endi seas ja seejärel koos komisjoni ja Euroopa Parlamendiga, nõuab peamistele toukejõududele, majanduskasvule ja tööhõivele, määratud vahendite üldmahu märgatavat suurendamist.

Põllumajanduskulutused

Euroopa Parlamendil puudub ka siin lõplik sõnaõigus, kuid lubage mul meenutada, et 2002. aastal otsustasite te ühist põllumajanduspoliitikat reformida nii, et vähendada turuga seotud kulutusi 2013. aastaks 10% võrra. Ühise põllumajanduspoliitika reformi, millega te kõik 2002. aastal nõustusite, tulemusi võib näha juba käesolevas eelarves.

Reformi keskne ülesanne on maaelu arengu soodustamine ja nimelt see kujutabki endast põllumajanduspoliitika uuenduslikku aspekti.

Kummalisel kombel teeb eesistujariigi ettepanek selles maaelu arengupoliitikas suuri kärpeid, võib-olla teades, et valitsused on selle kaugelevaatava poliitika suhtes vähem tundlikud kui *status quo*'t säilitavate meetmete suhtes.

Samas tuleb hoolega hoiduda ühise põllumajanduspoliitika kritiseerimisel liigselt üldistamast ja ühtlasi loobuda reklaamimast turu liberaliseerimist kui parimat vahendit vaeseimate riikide aitamiseks.

Praegu, vahetult enne WTO kohtumist, tuletas hr Mandelson meile seda uuesti meelde. On tõsi, et laialdane liberaliseerimine tooks kasu sellistele suurtele riikidele nagu Brasiilia ja Argentina, kuid mitte ELiga eelislepingute kaudu seotud Aafrika maadele. Ärgem ohverdagem neid liberaliseerimise altaril.

Vahekokkuvõte

Euroopa Parlament võib nõustuda ettepanekuga finantsperspektiivi perioodi keskel vahekokkuvõtte teha, kui see on ulatuslik ja eelarvamustevaba ning toimub läbipaistvalt ja asjakohase institutsioonidevahelise koostöö käigus.

PRESIDENDI KÕNE

Eile ei avaldanud ükski Euroopa Parlamendi liige sellele vastuseisu.

Kokkuleppe vajadus ja võimalikud alternatiivid

Ma kordan, et parlament soovib kokkulepet, kuid mitte ükskõik millist. Mitte niisugust, mis võiks põhjustada institutsioonidevahelise vaidluse ja jätta ELi ühekorraga ilma finantsperspektiivita ning suuremasse kriisiseisu kui praegu.

Alternatiivid

Seetõttu tasub järele mõelda, milliseid muid võimalusi meil on, kui me finantsperspektiivi üle kokkuleppele ei jõua.

Missuguseks 2007. aasta alternatiivne eelarve ka ei kujuneks, on see igal juhul suurem kui Ühendkuningriigi ettepanekus välja pakutud.

Esimene võimalus: pikendada finantsperspektiivi igal aastal, vastavalt institutsioonidevahelisele kokkuleppele.

Kulukohustuste assigneeringud 2007. aastaks moodustaksid umbkaudu 1,08%.

Teine võimalus: eelarve 2007. aastaks.

Asutamislepingu (artikli 272) sätete rakendamine tooks kaasa eelarve, mille maht oleks 1,11% SKTst.

Selles üheaastases raamistikus võib Euroopa Parlament otsustada mittekohustuslike kulude üle ilma nõukogu nõusolekuta.

Nagu näete, on alternatiivid meelitavad, kuid kõige parem oleks, kui te jõuaksite kokkuleppele, millega kõik institutsioonid nõustuksid.

Lühidalt, Euroopa Parlament teeb ettepaneku koostada eelarve, mis võimaldaks Euroopa Liidul

- täita kümnele uuele liikmesriigile antud lubadusi;
- jätkata struktuuri- ja keskkonnapoliitika elluviimist;
- jätkata kaugelenägelikku teadus- ja arengupoliitikat ning soodustada üldist juurdepääsu teadmistele.

Pärast pikki arutelusid selle poliitika üle ei sisalda käesolev projekti midagi uut.

Lühidalt ja kokkuvõtteks: me kas kärbime oma Euroopa ambitsioone või anname võimaluse neid ellu viia.

PRESIDENDI KÕNE

Euroopa Parlament on usaldusväärne ja konstruktiivne asutus. Hiljuti demonstreeris ta seda REACH-direktiiviga ning komisjoni ja nõukoguga peetud läbirääkimistega (hr Frattini ja Hr Clark), mis võimaldasid rekordiliselt kiiresti jõuda kokkuleppele andmete säilitamise üle.

Et Euroopa Liit suudaks edasiliikumist jätkata, peame me kõik koostööd tegema.

Tänan.
